

Labklājības ministrija

Horizontālais princips

«Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana»

4.3.4.2. pasākums

Inese Vilcāne
Agnese Gaile

Labklājības ministrijas Sociālās politikas
attīstības un plānošanas departaments

06.06.2024.

Ministru kabineta noteikumi Nr. 212

3. **Pasākuma mērķa grupa** ir personas, kuras pakļautas sociālās atstumtības un diskriminācijas riskam invaliditātes, vecuma, dzimuma, etniskās piederības, reliģiskās pārliecības vai seksuālās orientācijas dēļ.

17. Pasākuma ietvaros ir atbalstāmas šādas darbības:

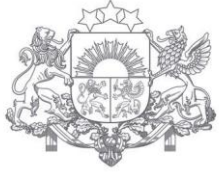
17.1. atbalsta pasākumu īstenošana šo noteikumu 3. punktā minētās mērķa grupas personām vienlīdzīgu iespēju un tiesību realizēšanai dažādās dzīves jomās;

17.2. komunikācijas un vizuālās identitātes prasību nodrošināšanas pasākumi;

17.3. projekta vadība un tā īstenošanas nodrošināšana.

24.1. Īsteno šādus atbalsta pasākumu veidus – konferences, konsultācijas, lekcijas, seminārus, diskusijas, domnīcas, darbnīcas, interešu grupu nodarbības, atbalsta grupas, aktīvās atpūtas pasākumus ārpus mājas, kā arī citus atbalsta pasākumu veidus;

24.2. nodrošina, ka atbalsta pasākumi ietver mērķa grupas personām aktuālu tēmu loku par nediskrimināciju un vienlīdzīgu iespēju veicināšanu un savu tiesību īstenošanu dažādās dzīves jomās, lai veicinātu mērķa grupas personu izpratni un zināšanas par iespējamajiem diskriminācijas riskiem un to atpazīšanu, aktivizētu šo personu rīcībspēju, kā arī veicinātu spēju un motivāciju apzināties savas problēmas, risināt tās un mainīt līdzšinējo situāciju.

Labklājības ministrija

Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija regula (ES) 2021/1060

9. pants. Horizontālie principi

Dalībvalstis un Komisija fondu apgūvē nodrošina pamattiesību ievērošanu un atbilstību **Eiropas Savienības Pamattiesību hartai.**

Dalībvalstis un Komisija veic atbilstošus pasākumus, lai programmu sagatavošanas, īstenošanas uzraudzības, ziņošanas un novērtēšanas laikā novērstu jebkādu **diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, ticības vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ.** Visā programmu sagatavošanas un īstenošanas laikā jo **īpaši ņem vērā pieklūstamības nodrošināšanu personām ar invaliditāti.**

Kas ir vienlīdzība un kas ir diskriminācija?

Vienlīdzības princips nozīmē, ka vienādos faktiskajos un tiesiskajos apstākļos izturēšanās ir jābūt vienāda, savukārt atšķirīgos apstākļos izturēšanās ir jābūt atšķirīgai.

Ja pret personām, kas atrodas līdzīgā situācijā, izturas atšķirīgi (parasti - mazāk labvēlīgi) bez objektīva un saprātīga pamata, un vienīgais iemesls atšķirīgai attieksmei ir personas piederība kādai konkrētai grupai, tad šādu situāciju sauc par **diskrimināciju**.

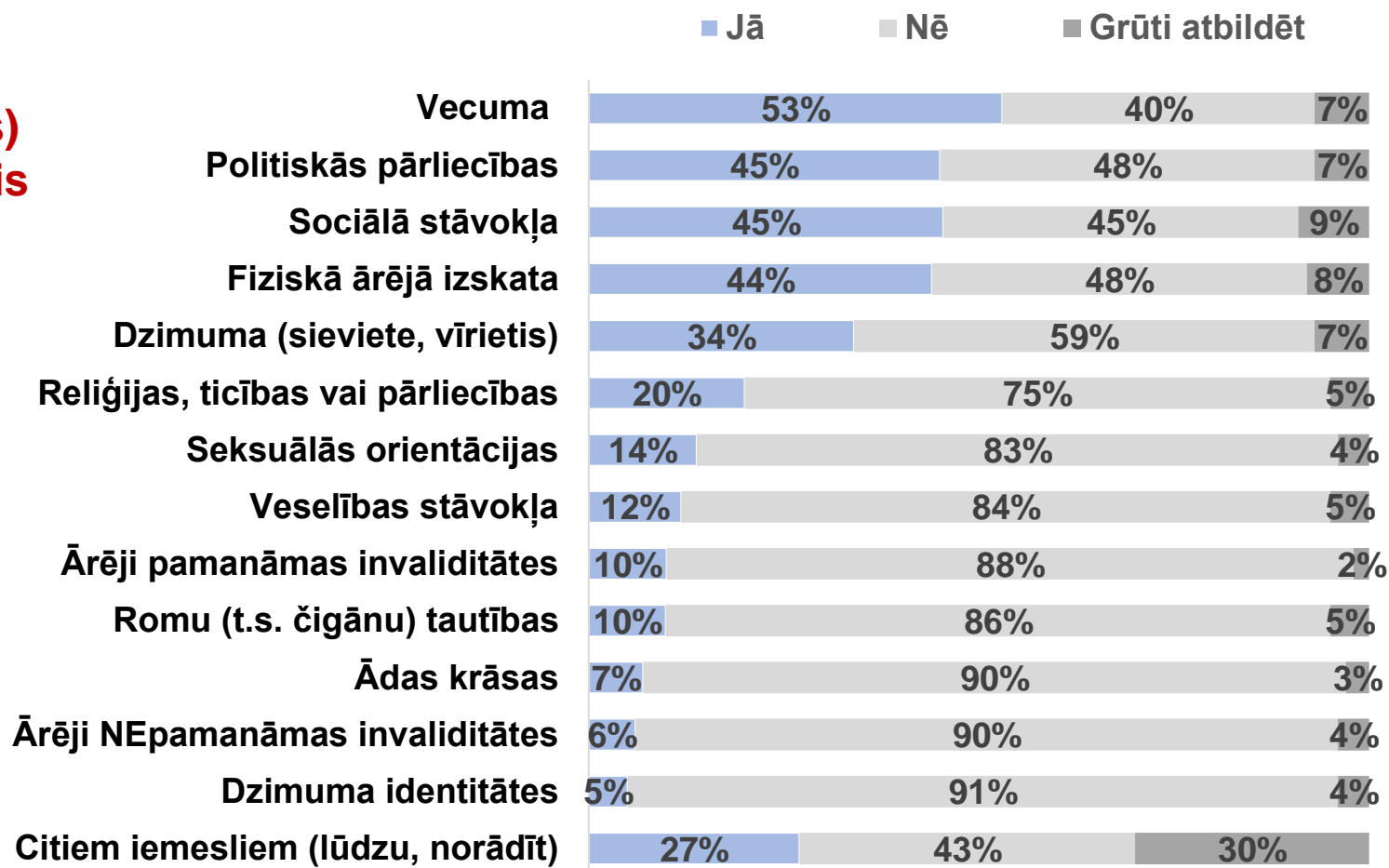
Diskriminācijas aizlieguma pamati: dzimums, invaliditāte, vecums, etniskā piederība, seksuālā orientācija, reliģiskā pārliecība

Saskarsme ar diskrimināciju Latvijā

Q4. Vai Jūs esat saskāries (-usies) ar diskrimināciju (tostarp esat ticis (-kusi) aizvainots

40%

no sabiedrības paši ir saskārušies ar diskrimināciju

Bāze: Nacionāli reprezentatīva sabiedrības izlase (n=1056)

Minimālās
prasības HP
kritērijā
(2 punkti)

4.3.4.2. pasākumam ir tieša ietekme uz HP VINPI

5 vispārīgas darbības

- projekta vadības un īstenošanas personāls
- informācijas un publicitātes pasākumi
- sociāli atbildīgs iepirkums

3 specifiskas darbības , kas īpaši veicina vides un informācijas piekļūstamību personām ar kustību, redzes, dzirdes vai garīga rakstura traucējumiem, vecāka gadagājuma cilvēkiem un vecākiem ar maziem bērniem

2 horizontālā principa rādītāji – konkrēti un izmērāmi (definēti MK noteikumos)

Nedrīkst aizmirst!

- norādīt projekta **budžeta izmaksu pozīcijas**, kuras veicina HP VINPI (ja attiecināms)
- projekta iesniegumā **identificēt galvenās problēmas**, kas skar mērķa grupu, jomā, kurā darbojas projekta iesniedzējs un apraksts, kā projektā paredzētās HP VINPI darbības risinās identificētās problēmas
- sniegt informāciju par projekta vadības un īstenošanas **personālu dalījumā pēc dzimuma** u.c. pazīmes (vai plānots sniegt) un sniegta (vai plānots sniegt) informācija sadalījumā pēc dzimumu u.c. pazīmes par projekta mērķa grupām
- projekta iesniegumā paskaidrot, kā projektu vadībā un īstenošanā **tiks nodrošināta nediskriminācija** pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmes un virzīti pasākumi, kas veicina nediskrimināciju un pamattiesību ievērošanu

Vispārīgās HP VINPI darbības (I)

Projekta vadības un īstenošanas personāls

- tiks virzīti pasākumi, kas sekmē **darba un ģimenes dzīves līdzsvaru**, paredzot elastīga un nepilna laika darba iespēju nodrošināšanu vecākiem ar bērniem un personām, kuras aprūpē tuviniekus
- projekta vadības un īstenošanas **personāla atlase nodrošināta bez jebkādas tiešas vai netiešas diskriminācijas**, veicina mazāk pārstāvētā dzimuma piesaisti, personu ar invaliditāti piesaisti un nediskriminē pēc rases, etniskās izcelsmes, dzimuma, vecuma, invaliditātes, reliģiskās, pārliecības, seksuālās orientācijas vai citiem apstākļiem
- sievietēm un vīriešiem nodrošināta **vienlīdzīga darba samaksa** un vienlīdzīgas karjeras izaugsmes iespējas, tostarp nodrošinot dalību apmācībās, semināros, komandējumos, (t.sk. piemērota vienlīdzīgas bonusu sistēma, veselības apdrošināšana u.c.)

Projekta vadības un īstenošanas personāls

Kas liecina, ka HP vispārīgās darbības tiek īstenotas?

- iestādes darba kārtības iekšējie noteikumi (piemēram, par elastīgo vai attālināto darbu)
- personāla atlases vērtēšanas kritēriji (nediskriminējoši)
- iestādē apstiprinātie darba samaksas noteikumi, kas nosaka algu skalu atbilstoši amatiem un pakāpēm
- dalība apmācībās – vajadzības tiek izvērtētas pie ikgadējās novērtēšanas un atbilstoši amata pienākumiem u.c.
- darbinieku aptaujas, anketas

Vispārīgās HP VINPI darbības (II)

Komunikācijas un vizuālās identitātes pasākumi

- Īstenojot projekta komunikācijas aktivitātes, tiks izvēlēta **valoda un vizuālie tēli**, kas mazina diskrimināciju un stereotipu veidošanos
- projekta tīmekļa vietnē tiks norādīta **informācija par projekta darbību īstenošanas vietas pieklūstamību** cilvēkiem ar invaliditāti un funkcionāliem traucējumiem, vecākiem ar maziem bērniem un senioriem
- nodrošinot informāciju publiskajā telpā, t.sk. tīmeklī, tiks nodrošināts, ka to **saturs ir pieklūstams** cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, izmantojot vairākus sensoros (redze, dzirde, tauste) kanālus
- projekta tīmekļvietnē izveidota sadaļa "**Viegli lasīt**", kurā iekļauta īsa aprakstoša informācija par projektu un citu lasītājiem nepieciešamu informāciju vieglajā valodā, lai plašākai sabiedrībai nodrošinātu iespēju uzzināt par ES fondu ieguldījumiem

Vispārīgo HP darbību piemēri

Komunikācijas un vizuālās identitātes pasākumi

Vasargelišķu tornis

🏠 Skatu torņi

Latgale

🕒 24/7, I-XII

🚫 Bezmaksas

📶 Viegli

Uzkāpjot 21 m augstajā Vasargelišķu skatu tornī, varēsiet kā no putna lidojuma aplūkot Daugavas loku gleznainās ainavas.

1

Īstenojot projekta komunikācijas pasākumus, tiks izvēlēta valoda un vizuālie tēli, kas mazina **diskrimināciju** un stereotipu veidošanos

2

Tīmeklī tiks norādīta informācija par projekta darbību īstenošanas vietas piekļūstamību

Pieklūstams saturs

Komunikācijas un vizuālās identitātes pasākumi

- 01** | **DIGITĀLĀ PIEKĻŪSTAMĪBA**
Informācijas pieklūstamība tīmeklī un medijos
- 02** | **DOKUMENTU PIEKĻŪSTAMĪBA**
Dokumentu, prezentāciju un materiālu pieklūstamība cilvēkiem ar dažāda veida traucējumiem
- 03** | **DRUKĀTO MATERIĀLU PIEKĻŪSTAMĪBA**
Drukāto materiālu pieklūstamība un vides reklāmas pieklūstamība
- 04** | **FIZISKĀ PIEKĻŪSTAMĪBA**
Bezšķēršļu piekļuve informācijas pasniegšanas vietai

Informācija tīmeklī

Komunikācijas un vizuālās identitātes pasākumi

EIROPAS SAVIENĪBA

Par ES fondiem ▾

Kontakti

Profesionāļiem ▾

Projektu portāls

Valoda

Iestatījumi

Projektu atlases ▾

Normatīvie akti un dokumenti ▾

Īstenotie projekti ▾

Sāukmlapa > Iespēju raksturojums

Iespēju raksturojums

Šajā tīmekļvietnē Jums ir iespējams:

- Pārvietoties, izmantojot tikai tastatūru;
- Tuvināt saturu 100%, 150% vai 200%;
- Mainīt kontrastu;
- Lielākajā daļā tīmekļvietnes izmantot ekrānlasītājus (ieskaitot JAWS, NVDA un VoiceOver jaunākās versijas);
- Klausīties rakstītu saturu;
- Pārveidot audio saturu tekstā;
- Lasīt saturu vieglajā valodā.

Vieglās valodas pamatprincipi

- **Jo īsāki teikumi, jo labāk:** no 10 līdz 15 vārdiem, uzsverot svarīgāko
- **Izmanto darāmo kārtu:** "es lasu vēstuli" nevis "vēstule tiek lasīta"
- **Izmanto lasītājam piemērotus vārdus.** Uzrunājot lasītāju, esi paties un tiešs, izmantojot vienkāršus vārdus, izvairies no nozares terminoloģijas un žargonismiem
- **Izvairies no liekvārdības.** Lietišķo rakstu valodas stila izteiksmes līdzekļi bieži traucē labas valodas plūdumu un attīstību
- **Gari vārdi apgrūtina uztveri.** Tāpat arī svešvārdi un "modes" vārdi

Viegli lasīt

<https://www.vieglavaloda.lv/lv/>

Vispārīgā darbība - sociāli atbildīgs publiskais iepirkums (III)

- sociāli atbildīgi publiskie iepirkumi ir stratēģisks rīks, kas efektīvi virza uz priekšu sociālo un darbaspēka politiku
- sociālās atbildības kritēriji var tikt integrēti visās ar preču, pakalpojumu vai būvdarbu iepirkumu saistītās darbībās
- veicina sieviešu un vīriešu līdztiesību darba vietā, palielina sieviešu dalību darba tirgū un rod labāku līdzsvaru starp darbu un privāto dzīvi

<https://www.iub.gov.lv/lv/media/658/download>

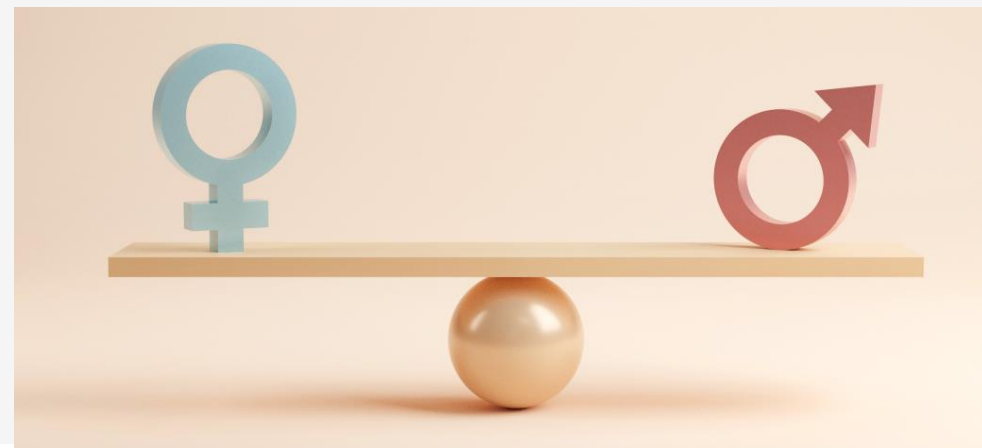
Specifiskās HP VINPI darbības

izriet no pasākuma atbalstāmo darbību un projekta satura un kas īpaši veicina vienlīdzīgas iespējas, nediskrimināciju un vides un informācijas piekļūstamību personām ar kustību, redzes, dzirdes vai garīga rakstura traucējumiem, senioriem un vecākiem ar maziem bērniem.

Specifiskās darbības, kas veicina dzimumu līdztiesību

- ar dzimumu saistītas vardarbības mazināšana
 - sieviešu un vīriešu ekonomiskās neatkarības un vienlīdzīgu iespēju darba tirgū veicināšana
 - palielināt sieviešu īpatsvaru uzņēmumu pārvaldībā
 - veicināt sieviešu un meiteņu iespējas STEM
 - veicināt sieviešu un vīriešu līdztiesību darba tirgū, mazinot darba samaksas atšķirības
-
- veicināt dzimumu stereotipu un aizspriedumu mazināšanu
 - pasākumi, kas vērsti uz seksisma novēršanu publiskajā vai privātajā dzīvē
 - bērnu uzraudzības pakalpojums apmācību/pasākumu dalībniekiem (VINPI_07)

Specifiskās darbības, kas veicina:

- sabiedrības informēšanai tiks nodrošināti cilvēkiem ar dažāda veida funkcionāliem traucējumiem piekļūstami formāti
- videi/objektam/pasākuma norises vietai ir iespēja fiziski piekļūt
- konsultatīva rakstura pasākumi par personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju jautājumiem

**personu ar
invaliditāti
vienlīdzīgas
iespējas**

**senioru
iekļaušanu**

- Īstenotas veselību veicinošas programmas un pasākumi (t.sk. fiziskās aktivitātes) senioriem
- organizēti pasākumi par veselīga uztura nozīmi senioriem u.c.

Specifiskās darbības, kas veicina

pasākumu piekļūstamību

EUROPEAN DAY OF PERSONS WITH DISABILITIES 24-25 NOVEMBER 2022

YOUNG PEOPLE WITH DISABILITIES

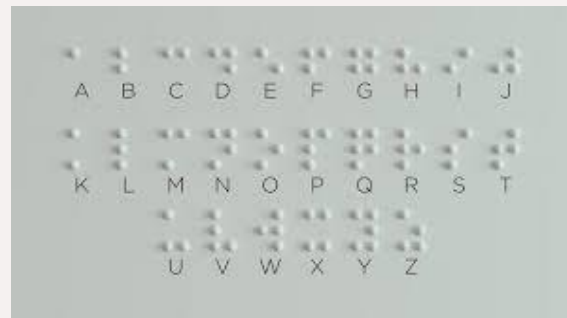
Sarah Talbi
Belgian national champion of the European Commission's communication campaign on the Disability Rights Strategy

there were so many difficulties. You apply for a post. You never know whether or not to put your disability

European Commission | #EDPD2022 #EUDisabilityRights #UnionOfEquality #EUAccessCity

piekļūstami formāti:

- tulkošana zīmju valodā
- subtitrēšana
- reāllaika transkripcija
- Braila druka
- indukcijas cilpas
- raidījumu un pasākumu ierakstīšana
- pasākuma vietas piekļūstamība (pacēlāju un pandusu noma)

Organizējot pieteikšanos pasākumam, jānoskaidro, vai personai ir nepieciešams atbalsts un kāds tieši!

Specifiskās darbības, kas veicina vienlīdzīgas iespējas neatkarīgi no rases vai etniskās izcelsmes, reliģiskās pārliecības, seksuālās orientācijas

- pasākumos vairāk iesaistāmās grupas: cilvēki ar invaliditāti, Latvijas mazākumtautību valodās runājošie iedzīvotāji, romu tautības pārstāvji, musulmaņi, personas ar ārvalstu izcelsmi, jaunieši, vecāka gadagājuma cilvēki (VINPI_04)
- motivācijas programmā tiks paredzēti specifiski pasākumi dažādas rases un etniskās izcelsmes auditorijai, īpaši romu tautības pārstāvjiem, lai veicinātu nediskrimināciju rases un etniskās izcelsmes dēļ (VINPI_04)
- organizējot pasākumus, kuros paredzama specifiskas grupas iesaiste, tiks ņemts vērā laiks, kad kādai no reliģiskajām grupām ir kādi svētki – piemēram, Ramadans, Lieldienas u.c
- iestādē tiks izstrādāti pretdiskriminācijas plāni, t.sk. izstrādāta kārtībā, kādā tiek iesniegtas sūdzības par iespējamo diskrimināciju un kārtība, kādā tās tiek izskatītas

Horizontālā principa rādītāji

MK noteikumos definētie rādītāji*	Rādītāja identifikators**
mediju kampaņu, semināru, konferenču un komunikācijas pasākumu skaits, kuros sabiedrības informēšanai tika nodrošināti cilvēkiem ar dažāda veida funkcionāliem traucējumiem piekļūstami formāti (tulkošana zīmju valodā, subtitrēšana, reāllaika transkripcija, raidījumu un pasākumu ieraksti)	VINPI_02.2
personu skaits, kuras ir piedalījušās apmācību programmās, kurās ir integrēti jautājumi par dzimumu līdztiesības, personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju, vecuma nediskriminācijas, etniskās u.c. piederības un pamattiesību jautājumiem, tostarp par tiesiskajiem un praktiskajiem aspektiem	VINPI_03

* MKN Nr.212 <https://likumi.lv/ta/id/350895>

** HP vadlīniju 4.pielikums, <https://www.lm.gov.lv/lv/vadlinijas-horizontala-principa-vienlidziba-ieklausana-nediskriminacija-un-pamattiesibu-ieverosana-istenosanai-un-uzraudzibai-2021-2027>

Papildus var izvēlēties HP VINPI rādītājus:

- Konsultatīva rakstura pasākumu skaits par dzimumu līdztiesības, personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju, vecuma nediskriminācijas, etniskās u.c. piederības un pamattiesību jautājumiem, tostarp par tiesiskajiem un praktiskajiem aspektiem (VINPI_01)
- Atbalstu saņēmušo sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļauto personu skaits (VINPI_04)
- Bērnu uzraudzības pakalpojumu saņēmušo personu, kas piedalās apmācībās vai projekta aktivitātēs, skaits (VINPI_07)
- Specifiskus atbalsta pakalpojumus saņēmušo personu ar invaliditāti skaits (darbavietu pielāgošana, ergoterapeita, surdotulka, mentora, specializētā transporta pakalpojumi, atbalsta personas) (VINPI_08)
- Personu ar invaliditāti skaits atbalsta saņēmēju vidū (VINPI_06.1);
- 50+ vecuma personu skaits atbalsta saņēmēju vidū (VINPI_06.2);
- Sieviešu skaits atbalsta saņēmēju vidū (VINPI_06.3);
- Etnisko minoritāšu pārstāvju skaits atbalsta saņēmēju vidū (VINPI_06.4) u.c.

HP rādītājiem atbilstošas HP darbības (I)

HP VINPI rādītājs

VINPI_02.2

mediju kampaņu, semināru, konferenču un komunikācijas pasākumu skaits, kuros sabiedrības informēšanai tika nodrošināti cilvēkiem ar dažāda veida funkcionāliem traucējumiem piekļūstami formāti (tulkošana zīmju valodā, subtitrēšana, reāllaika transkripcija, raidījumu un pasākumu ieraksti)

Atbilstošās HP darbības

semināru, konferenču un komunikācijas pasākumu īstenošanā sabiedrības informēšanai tiks nodrošināti cilvēkiem ar dažāda veida funkcionāliem traucējumiem piekļūstami formāti (piem., tulkošana zīmju valodā, subtitrēšana, Braila druka, reāllaika transkripcija, raidījumu un pasākumu ierakstīšana)

lai nodrošinātu pasākuma norises vietas un vides piekļūstamību, tiks nodrošināta tehnisko risinājumu noma (piemēram, pārvietojamais panduss, pacēlājs, individuālo indukcijas cilpu noma u.c.)

pasākumu telpas tiks aprīkotas ar indukcijas cilpām vai tiks nodrošinātas individuālas indukcijas cilpas cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem

HP rādītājiem atbilstošas HP darbības (II)

HP VINPI rādītājs	Atbilstošā HP specifiskā darbība
VINPI_04 Atbalstu saņēmušo sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļauto personu skaits	motivācijas programmā tiks paredzēti specifiski pasākumi dažādas rases un etniskās izcelsmes auditorijai, īpaši romu tautības pārstāvjiem, lai veicinātu nediskrimināciju rases un etniskās izcelsmes dēļ
VINPI_06.1 Personu ar invaliditāti skaits atbalsta saņēmēju vidū	projekta darbībās tiks veicināta:
VINPI_06.2 50+ vecuma personu skaits atbalsta saņēmēju vidū	<ul style="list-style-type: none">▪ personu ar invaliditāti iesaiste;▪ 50+ vecuma personu iesaiste;▪ sieviešu iesaiste;▪ etnisko minoritāšu pārstāvju iesaiste
VINPI_06.3 Sieviešu skaits atbalsta saņēmēju vidū	
VINPI_06.4 Etnisko minoritāšu pārstāvju skaits atbalsta saņēmēju vidū	tiks nodrošināts bērnu uzraudzības pakalpojums apmācību dalībniekiem apmācību norises vietās, kas dos vienlīdzīgas iespējas piedalīties apmācībās vecākiem, kuri aprūpē mazus bērnus
VINPI_07 Bērnu uzraudzības pakalpojumu saņēmušo personu, kas piedalās apmācībās vai projekta aktivitātēs, skaits	

HP rādītājiem atbilstošas HP darbības (III)

HP VINPI rādītājs	Atbilstošās HP darbības
VINPI_03 personu skaits, kuras ir piedalījušās apmācību programmās, kurās ir integrēti jautājumi par dzimumu līdztiesības, personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju, vecuma nediskriminācijas, etniskās u.c. piederības un pamattiesību jautājumiem, tostarp par tiesiskajiem un praktiskajiem aspektiem	<p>izstrādāto vai pilnveidoto stratēģiju, izglītības programmu, metodisko līdzekļu, vadlīniju, mācību līdzekļu (tai skaitā digitālo) saturā tiks integrēti jautājumi par dzimumu līdztiesību, personu ar invaliditāti vienlīdzīgām iespējām, diskriminācijas novēršanu vecuma, etniskās piederības un citu iemeslu dēļ, kā arī pamattiesību jautājumi</p> <p>tiks nodrošinātas veselības veicināšanas un slimību profilakses programmas, kas vērstas uz atšķirību mazināšanu sievietēm un vīriešu paredzamajā mūža ilgumā</p> <p>mācību un metodisko līdzekļu saturs tiks veidots, ievērojot dzimumu līdztiesības principus, īpašu uzmanību veltot sabiedrībā valdošos stereotipu par dzimumu lomu sadalījumu izskaušanai un nepieļaujot stereotipisku dzimumu attēlojumus mācību līdzekļos</p>

Informācija par HP VINPI

Vadlīnijas horizontālā principa “Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana” īstenošanai un uzraudzībai (2021-2027)”

<https://www.lm.gov.lv/lv/vadlinijas-horizontala-principa-vienlidziba-ieklausana-nediskriminacija-un-pamattiesibu-ieverosana-istenosanai-un-uzraudzibai-2021-2027>

Informatīvie materiāli par iekļaujošu vidi, vides un informācijas pieklūstamību un nediskrimināciju

<https://www.lm.gov.lv/lv/horizontalais-princips-vienlidziba-ieklausana-nediskriminacija-un-pamattiesibu-ieverosana>

Labklājības ministrija

Paldies par uzmanību!

inese.vilcane@lm.gov.lv

agnese.gaile@lm.gov.lv

Skolas iela 28, Rīga, LV-1331

lm@lm.gov.lv

+371 80205100